

УДК 338.43:636.4

Гірняк К.М., асистент©*Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Гжицького***КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ
З ВИРОБНИЦТВА СВИНИНИ**

Розглянуто теоретико-практичні аспекти конкурентоспроможності підприємств з виробництва свинини. Надано пропозиції щодо підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств з виробництва свинини та проведено їх обґрунтування.

Ключові слова: конкурентоспроможність, переваги, ринок, проблеми, продукція, виробництво, свинина.

Постановка проблеми. Набуття Україною членства у СОТ активізувало проблеми розвитку підприємств з виробництва свинини. Зростання вимог до якості та безпечності продукції, проникнення на український ринок іноземних конкурентів, дефіцит коштів у державному бюджеті та недостатність державної підтримки, відсталість технологій виробництва продукції свинарства актуалізують питання щодо підвищення конкурентоспроможності українських товаровиробників свинини, що функціонують на внутрішньому ринку, так і для тих, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність.

Аналіз останніх досліджень. Основні положення та теоретичні здобутки розвитку категорії конкурентоспроможності заклали науковці зарубіжних країн, а саме: А. Сміт, Д. Рікардо, А. Курно, Е. Хекшер, Б. Олін, Е. Чемберлін, П. Сраффа, Ф. Еджуорт, А. Лернер, Ф. Хайск, М. Портер, І. Ансофф, А. Томпсон, А. Юданов, Г. Азоев та інші. На сучасному етапі дослідження існує велика кількість праць, присвячена проблемам конкурентоспроможності. Вагомі внески у вивчення проблем конкурентоспроможності на різних рівнях ієрархії зробили такі вітчизняні науковці, як: О.Д. Гудзинський, В.Л. Дикань, В.Ф. Іванюта, А.Е. Воронкова, Л.В. Балабанова, Н.П. Тарнавська, Р.В. Камишніков, В.А. Павлова, Ю.Б. Іванов, О.М. Тридід, М.Є. Малік, Т.М. Пахомова, С.М. Судомир, В.В. Чернега, О.М. Шпичак, Р.А. Фатхутдінов та ін.

Мета статті. Дослідити теоретико-практичні аспекти конкурентоспроможності підприємств з виробництва свинини та визначити заходи щодо її підвищення.

Виклад основного матеріалу. У багатьох наукових працях розкрито загальні теоретичні та методичні основи конкурентоспроможності [4, 5, 8, 11, 12]. Конкурентоспроможність є визначальним критерієм ефективності будь-якого суб'єкта, яка забезпечується за рахунок конкурентних переваг у боротьбі за ринки збуту, ресурси, за місце на ринку, за клієнта, за прибуток, що визначає

темпи зростання виробництва та рівень національної безпеки. Конкурентоспроможність - це володіння суб'єктом певними властивостями, які дають йому можливість розвиватись на інноваційній основі та перемагати у конкурентній боротьбі [2]. Поняття конкурентоспроможності аграрних підприємств набагато складніше і трактується досить неоднозначно. У загальному вигляді конкурентоспроможність сільськогосподарського підприємства може бути визначена як його порівняльна перевага стосовно інших підприємств даної галузі усередині країни і за її межами. У випадку активних економічних об'єктів - підприємств і організацій, представлених на ринку, конкурентоспроможність являє собою категорію ефективності, але на більш високому рівні [7].

Відомо, що на конкурентоспроможність впливає багато чинників, серед яких особливе місце займають конкурентні переваги. На думку науковця В. Павлової, конкурентні переваги – це сукупність заходів, спрямованих на вдосконалення власної діяльності, безпосереднє ослаблення конкурентів і вплив на зміну ринкового середовища [9, с. 83]. Конкурентні переваги підприємства за джерелами їх виникнення можна поділити на внутрішні і зовнішні. “Зовнішня” конкурентна перевага базується на відмінних якостях продукції, які створюють цінність для споживача, а “внутрішня” – на перевазі підприємства стосовно витрат виробництва, менеджменту підприємства чи товарної продукції, що створює “цінність для виробника”, яка дозволяє досягти собівартості меншої, ніж у конкурента. Для отримання конкурентної переваги підприємство повинно або давати покупцям приблизно таку ж цінність, що й конкуренти, але виробляти продукцію із меншими витратами; або діяти так, щоб давати покупцям продукцію із більшою споживчою цінністю, за який можна отримати більшу ціну [6].

При оцінці конкурентних переваг підприємств з виробництва свинини потрібно виходити з наступного: по-перше, ключовим суб'єктом, який визначає конкурентоспроможність, є споживач; по-друге конкурентні переваги формують насамперед фактори прямої дії; по-третє, конкурентні переваги повинні пов'язуватися з певними межами ринку. Основними ознаками для класифікації конкурентних переваг можуть бути: фінансово-ринкові переваги (витрати на одиницю продукції, рівень рентабельності); ринково-регулятивні переваги (частка ринку, регіональна концентрація ринку, взаємодія з органами державного та регіонального регулювання); товарно-ринкові переваги (рівня якості традиційних властивостей товарів певної групи, наявність особливих властивостей); комунікаційно-ринкові переваги (відомість торговельної марки, імідж товарів, компаній торговельної марки).

Основні чинники, що формують рівень конкурентоспроможності підприємства, виділяються: природно-кліматичні умови, цінова політика, аграрна політика держави, рівень впровадження інновацій, можливості інвестиційного забезпечення, ємність споживчого ринку, кількісні і якісні характеристики сільськогосподарських угідь, ресурсний потенціал, рівень агротехніки, рівень концентрації, обсяги виробництва товарної продукції, рівень прибутковості, ступінь кооперації виробництва [10, с.6-7]. Крім того, відзначаються чинники, що формують

конкурентоспроможність підприємств на підставі конкурентних переваг: переваги товару над товарами конкурентів, нижчі витрати і ціни, маркетингові переваги [10,с.6].

На підвищення конкурентоспроможності свинарства впливає велика низка чинників. З урахуванням специфіки виробництва свинини всю різноманітність їх можна звести до трьох груп заходів – адаптація реформованих підприємств до ринкового середовища, запровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво та здійснення протекціоністської аграрної політики. Частину цих заходів мають здійснювати самі товаровиробники, а певну частину – держава [1].

Тривалі конкурентоспроможності підприємства з виробництва свинини можуть досягти насамперед завдяки впровадженню відповідних майнових відносин, прогресивних форм організації виробництва та ринково-орієнтованого внутрішньогосподарського економічного механізму, наявності висококваліфікованих кадрів, передових технологій і, як наслідок, виробництва конкурентоспроможної продукції.

Для підтримки конкурентоспроможності вітчизняних підприємств з виробництва свинини доцільно створити механізми державної фінансової, податкової, інформаційно-консультативної, маркетингової допомоги; сформувати сприятливі економічні, організаційні та правові умови для їх ефективного розвитку; усунути перешкоди у підприємницькій діяльності; зменшити податковий тиск; здійснити правове та фінансове стимулювання інноваційної діяльності щодо створення нових товарів та відкриття нових ринків збуту продукції свинарства.

Висновки. Для України створення і розвиток конкурентного середовища є надзвичайно важливим. Розуміння джерел конкурентності, змін, які відбуваються в національній економіці під впливом макроекономічних чинників і переходу до інформаційного суспільства, дозволить керівникам підприємств з виробництва свинини приймати виважені рішення щодо посилення ринкових позицій.

Крім того, з метою посилення конкурентоспроможності вітчизняної продукції свинарства слід здійснити наступні заходи: відпрацювати фінансово-кредитну, податкову й цінову політику в виробництві продукції; гармонізувати вітчизняні стандарти на продукцію свинарства згідно з стандартами ЄС; підвищити ефективність роботи маркетингових і управлінських служб; налагодити співпрацю між виробниками продукції та дослідними установами.

Література

1. Алексійчук Т.В. Економічна ефективність виробництва свинини: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук. / Т.В. Алексійчук. - Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки" УААН, Київ, 2004.
2. Антонюк Л.Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: регіональний аспект / Л.Л. Антонюк. [Електронний ресурс] – Режим доступу: // www.kneu.kiev.ua/journal/ukr/article/2005_1_Antoniuk_ukr.pdf

3. Вовк С. Ринок свинини в Україні / С. Вовк, В. Юрчишин, В. Кирилейза, С. Павкович, А. Вантух. [Електронний ресурс] – Режим доступу: // http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vldau/APK/2010_2/files%5C10vspmiu.pdf
4. Гончарук Т.І. Конкуренція і конкурентоспроможність : зміст і розвиток у перехідній економіці / Т.І. Гончарук. – Суми: ВВП “Мрія – 1” ЛТД, УАБС, 2003. – 60 с.
5. Гудзинський О.Д. Управління формуванням конкурентоспроможного потенціалу підприємств (теоретико-методологічний аспект) : монографія / О.Д. Гудзинський, С.М. Судомир, Т.О. Гуренко; Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України. – К.: ІПК ДСЗУ, 2010. – 212 с.
6. Ждамірова А.О. Розробка стратегії підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції / А.О. Ждамірова [Електронний ресурс] – Режим доступу: // http://www.rusnauka.com/2_ANR_2010/Economics/12_57843.doc.htm
7. Кривошея С.В. Конкурентоспроможність, як основа ефективного функціонування підприємств АПК / С.В. Кривошея [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://udau.edu.ua/library.php?pid=1169>.
8. Малік М.Є. Конкурентоспроможність аграрних підприємств : методологія і механізми / М.Є. Малік, О.А. Нужна ; ННЦ “Інститут аграрної економіки”. – К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 270 с.
9. Павлова В.А. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка та стратегія забезпечення: [Монографія] / В.А. Павлова. – Дніпропетровськ: Вид-во ДУЕП, 2006. – С. 237.
10. Пристемський О.С. Формування та удосконалення конкурентоспроможності фермерських господарств регіону: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук. / О. С. Пристемський. – Дніпропетровськ: ДДАУ, 2009. – 20 с.
11. Спиридонов І.А. Международная конкуренция и пути повышения конкурентоспособности экономики России: Учебное пособие. – М.: ИНФРА – М. 1997. – 170 с.
12. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление / Р.А. Фатхутдинов. – М.: Инфа-М, 2000. – 312с.

Summary

Girnjak K.M.

*Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies
named after S.Z. Gzhytskij*

COMPETITIVENESS OF ENTERPRISES WITH PORK PRODUCTION

Theoretiko-practical aspects of competitiveness of the enterprises for pork manufacture are considered. Offers on increase of competitiveness of the domestic enterprises for pork manufacture are given

Key words: *competitiveness, advantages, market, problems, products, production, pork.*

Стаття надійшла до редакції 14.04.2011 р.